

SPRAWOZDANIE
z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za 2024 rok
oraz potrzeby związane z realizacją tych zadań.

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie art. 179 ust. 1 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2024 poz. 177 z późn. zm.).

Zgodnie z ustawowymi zapisami Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lęborku realizuje Ustawę współpracując z rodzinami wielotorowo:

- angażując asystentów rodzin do pracy z rodzinami niewydolnymi wychowawczo, w których wychowują się małoletnie dzieci;
- obejmując opieką asystenta rodziny, które sąd zobowiązał do współpracy z asystentem rodziny;
- współpracując z rodzinami, których dzieci umieszczono w pieczy zastępczej;
- ponosząc koszty pobytu dzieci w pieczy.

Dokument określający zadania gminy wobec rodzin, które korzystają z pomocy asystentów rodzin, to „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024”, który zawiera diagnozę potrzeb i problemów, z którymi borykają się lęborskie rodziny oraz strategiczne cele i kierunki działań, wynikające z lokalnych możliwości.

W 2024 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej na stanowisku asystenta rodziny zatrudnione były 2 osoby, które objęły swoją opieką 36 rodzin, w których wychowywało się 105 dzieci, w tym dwie rodziny z Ustawy „Za życiem” (2 dzieci). W 2024 roku asystenci rodziny pracowali w 2024 roku z 11 rodzinami zobowiązanymi przez sąd do współpracy z asystentem.

Zadania asystenta rodziny realizowane są zgodnie z przepisami ustawowymi i polegają przede wszystkim na prowadzeniu pracy z rodzinami, u których występuje wiele problemów, do których należą m.in.: niskie umiejętności opiekuńczo-wychowawcze oraz brak umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo, przewlekła choroba, niepełnosprawność, przemoc, wyuczona bezradność, zaburzenia psychiczne, demoralizacja dzieci i młodzieży.

Ze względu na charakter i natężenie problemów w rodzinie, czas pracy asystentów rodzin w środowisku był zróżnicowany. Powodami, które najczęściej decydowały o zakończeniu pracy były: osiągnięcie zakładanych celów, wyprowadzka rodziny poza Lębork oraz zerwanie współpracy rodziny z asystentem.

W pracy asystenta rodziny najczęściej stosuje się metodę indywidualnych przypadków. Do przyjętej metody dobierane są odpowiednie formy i narzędzia pracy w celu realizacji zadań. Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

1. Opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
2. Opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
3. Udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
4. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
5. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
6. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
7. Wspieranie aktywności społecznej rodzin;
8. Motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
9. Udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
10. Motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
11. Udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
12. Podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
13. Prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
14. Prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
15. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie tej oceny podmiotowi;
16. Monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
17. Sporządzanie na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
18. Współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
19. Współpraca z grupą diagnostyczno-pomocowa powołaną w związku z przemocą domową;
20. Współpraca z innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

W sytuacji, gdy dzieci odebrano rodzicom, zadaniem asystenta jest dołożenie wszelkich starań, aby małoletni mogli powrócić do środowiska rodzinnego. Zadanie to asystent rodziny wypełnia poprzez intensyfikowanie działań, zastosowanie w pracy wielu technik motywacyjnych,

a także wspierając się gronem specjalistów, aż do osiągnięcia przez rodzinę umiejętności prawidłowego i samodzielnego sprawowania opieki nad dziećmi. Nie bez znaczenia w takim przypadku jest współpraca asystenta z pracownikiem socjalnym. Do grona specjalistów z którymi współpracuje asystent rodziny należą także: specjalista d/s przeciwdziałania przemocy, specjaliści terapii uzależnień, psychiatra, psycholog, pedagog, prawnik.

W 2024 roku członkowie rodzin współpracujących z asystentami rodziny zostali skierowani przez asystentów do skorzystania z dostępnego poradnictwa specjalistycznego zgodnie z art. 10 ust. 3 pkt 1 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rodzaj dostępnego poradnictwa specjalistycznego	Liczba udzielonych porad	Rodzaj udzielonych porad	Liczba rodzin korzystających z poradnictwa
Poradnictwo w formie nieodpłatnej pomocy prawnej na ul. Krzywoustego 1	8	Porady prawne w zakresie prawa rodzinnego i karnego	5
Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne dla dzieci na ul. Aleja Niepodległości 6, MODUS	42	Logopeda, zajęcia fizjoterapeutyczne z wczesnego wspomagania, psycholog, pedagog, neurologopeda	3
Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne psychologiczne i pedagogiczne dla dzieci ul. Gdańska 40, SOWA	4	Psycholog, psychiatra, logopeda, neurologopeda	2
Konsultacje i poradnictwo dla dzieci i dorosłych w ramach MOPS w Lęborku- sekcja pomocy interdyscyplinarnej	176	socjoterapia dla dzieci (pedagog), poradnictwo dla rodziców (pedagog), terapia psychologiczna, poradnictwo w zakresie problemów rodzinnych i wychowawczych (pedagog), terapia indywidualna dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków	10
Poradnictwo grupowe na ul. Krzywoustego 1 - Stowarzyszenie „Odnowa” - Lęborskie Stowarzyszenie Alternatywa dla Lęborka - mitingi AA w salce katechetycznej, ul. Basztowa 8	62	udział w mitingach AA, udział w grupie wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu, udział w grupie psychoedukacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, udział w grupie wsparcia dla osób współuzależnionych	2
Konsultacje i poradnictwo w Centrum Zdrowia Psychicznego w lęborskim szpitalu przy ul. Węgrzynowicza 13 i ul. Stefana Żeromskiego 9/10	45	porada psychiatryczna, porada psychologiczna	7

Centrum Zdrowia Psychicznego SPS ZOZ w Lęborku (ul. J. Węgrzynowicza) Poradnia psychologiczna dla dzieci i młodzieży	120	indywidualna terapia psychologiczna	9
Centrum Zdrowia Psychicznego SPS ZOZ w Lęborku (ul. J. Węgrzynowicza) oddział dzienny psychiatryczny (ogólny)	21	warsztaty i spotkania grupowe, spotkania indywidualne z psychologiem i psychiatrą, arteterapia	1

W 2024 roku asystenci rodziny pracowali z rodzinami, których dzieci zostały czasowo umieszczone poza rodziną.

	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Rodzinny Dom Dziecka	1	2
Zawodowa rodzina zastępcza pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	1	1
Razem	2	3

Asystenci rodziny w 2024 roku brali udział w 5 posiedzeniach w sprawie oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, które były organizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Gdy zastosowane w rodzinie działania nie przynoszą oczekiwanych rezultatów, a rodzice odmawiają dalszej współpracy z asystentem. MOPS w Lęborku podejmuje działania mające na celu skierowanie małoletnich do pieczy zastępczej (instytucjonalnej pieczy zastępczej lub rodzinnej pieczy zastępczej). Zgodnie z przepisami Ustawy MOPS współfinansuje koszty pobytu małoletnich umieszczonych w pieczy. W roku 2024 tut. MOPS za pobyt dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej poniósł koszty w wysokości 533.332,08 zł, a za pobyt w rodzinnej pieczy zastępczej 708.809,03 zł. W 2024 roku Ośrodek współfinansował koszty pobytu 13-ciorga małoletnich w placówkach opiekuńczo – wychowawczych oraz 72 małoletnich w rodzinach zastępczych.

	Koszt w 2024 roku	Liczba dzieci
Współfinansowanie gminy za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych	708.809,03	72
Współfinansowanie gminy za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	533.332,08	13
Razem	1.242.141,11	85

Asystenci rodziny w 2024 roku brali udział w 17 posiedzeniach Grup Diagnostyczno-Pomocowych w związku z zaistnieniem przemocy w 6 rodzinach.

Asystenci pracując z rodzinami podejmowali następujące działania:

- współpraca z koordynatorami pieczy zastępczej i rodzinami zastępczymi,
- rejestracja członków rodzin na wizyty do specjalistów i monitorowali proces leczenia,
- wyjazdy z podopiecznymi do specjalistów poza Lębork,
- nauka gospodarowania budżetem domowym: instruktaż, tworzenie planu finansowego, wspólne zakupy połączone z doradztwem dotyczącym oszczędnych zakupów, dokonywanie regularnych opłat, spłata ratalna długów,
- udzielanie instrukcji dotyczących prowadzenia gospodarstwa domowego (pranie, sprzątanie, dbanie o higienę),
- uczenie porządkowania i prowadzenia dokumentacji domowej,
- pomoc w wypełnianiu wniosków o przyjęcie dzieci do szkół i przedszkoli,
- pomoc w wypełnianiu wniosków na świadczenia z MOPS i z ZUS,
- pomoc w składaniu i wypełnianiu wniosków do komornika,
- pomoc w pisaniu pozwów o rozwód, alimenty, eksmisję, ustalenie i zniesienie kontaktów z dziećmi,
- udział w rozprawach sądowych,
- pomoc w redagowaniu pism do pracodawców (np.: CV, podanie o pracę),
- pomoc przy pisaniu pism do urzędów (np.: UM, Starostwo Powiatowe, US, ZUS, PUP, UG),
- towarzyszenie podopiecznym w załatwianiu spraw urzędowych – nauka samodzielnego funkcjonowania w tym zakresie,
- wizyty domowe wspólnie z kuratorami i pracownikami socjalnymi,
- udział w interwencjach kryzysowych,
- stały kontakt i współpraca z pedagogami szkolnymi, wychowawcami i kuratorami rodziny,

- pedagogizacja rodziców – dostarczanie wiedzy o celach i zadaniach wychowania na każdym etapie rozwojowym dziecka, wspólne poszukiwanie rozwiązań konkretnych problemów wychowawczych,
- nauka rodziców jak rozmawiać z dziećmi, w co się z nimi bawić, jak spędzać wolny czas,
- pomoc rodzicom w egzekwowaniu obowiązku szkolnego,
- rozmowy z dziećmi nad poprawą ich zachowania,
- pomoc w odrabianiu lekcji,
- rozmowy wspierające, motywujące do poprawy ich funkcjonowania, dyscyplinujące,
- rozmowy pojednawcze w rodzinie,
- udzielanie rodzinom wsparcia emocjonalnego,
- wzmacnianie pozytywnych postaw podopiecznych,
- nauka zachowań asertywnych,
- rozwijanie kompetencji społecznych poszczególnych członków rodziny,
- nauka umiejętności zdobywania potrzebnych informacji,
- uczenie podopiecznych używania powszechnie akceptowanego słownictwa,
- nauka konstruktywnego rozwiązywania problemów,
- informacje o możliwościach dofinansowania niepełnosprawnych członków rodzin w zakresie rehabilitacji, turnusów, zakupu sprzętów,
- wskazywanie podopiecznym organizacje pozarządowe podejmujące działania na rzecz pomocy rodzinie,
- pomoc w poszukiwaniu lokalu mieszkaniowego i udzielali wskazówek odnośnie do jego zagospodarowania,
- prowadzenie dokumentacji pracy z rodzinami.

W 2024 roku asystenci rodziny zakończyli pracę z 16 rodzinami

Liczba rodzin ogółem, z którymi asystenci rodziny zakończyli pracę w 2024 roku, w tym:	16
ze względu na osiągnięcie celów	12
ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	1
ze względu na zmianę miejsca zamieszkania poza Lębork lub ustanie przesłanek kwalifikujących rodzinę do pomocy asystenta	3

Monitorowanie funkcjonowania rodziny przez asystenta rodziny po zakończeniu pracy z rodziną trwa przez 3 miesiące. Są to wizyty domowe średnio raz w miesiącu. Po tym czasie, w razie potrzeby, rodziny mogą nadal korzystać z pomocy asystenta.

Potrzeby związane z realizacją zadań związanych z Ustawą

o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Na podstawie Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz analizy potrzeb proponuje się następujące działania:

- organizowanie zajęć edukacyjnych dla rodziców podnoszących wiedzę n/t wychowania dzieci w rodzinie (warsztaty, szkoły dla rodziców, itp.),
- podjęcie działań w celu ustanowienia rodzin wspierających,
- podnoszenie kwalifikacji pracowników zajmujących się pomocą rodzinom dysfunkcyjnym,
- zapewnienie szkoleń w celu podwyższenia kwalifikacji asystentów rodziny.

Zakres potrzeb wynika z ilości rodzin objętych wsparciem oraz kierunków realizowanych działań.